

ζωής και της ιστορίας, ποιήματα, που συχνά μας σταματούνε για να κοιτούμε το χτύπο μιας ζεστής καρδιάς ή μιας δολοφονίας βρύσης το τρέξιμο. "Ας μιλήσει ο ποιητής :

Ω Μοῦσα μου, ὅλοι πέτρι σὲ φαντάζονται
Ποῦ σκιωμένη μισοδείχνεις μὴν ἰδέα,
Δυσκολοσύμοιτη τοῦ κόσμου καὶ ἄχαρη,
Καὶ πάντοτε γιὰ λίγους μόνο ὥραϊα.

Ὅμως κανένας δὲ σοφίστηκε
Τ' αὐτὴ νὰ βάλῃ ἀπάνον στὴ μιμνησμένη,
Ν' ἀκούσῃ ἕνα καρδιόχτυπο,
Σὰν καρπὰνα θανάτου νὰ σημαίνει.

Σ' ὅλο τὸ ἔργο τοῦ Παλαμά εἶναι χυμένα τὰ ἴδια ποιητικὰ στοιχεῖα, σὲ διάφορο βαθμὸ ἀναλογίας. Καὶ δὲ θάλεγα εἰς αὐτά, ἂν ὁ κ. Χατζόπουλος δὲν εἶχε τὴν ἀφέλεια νὰ χωρίσῃ τὸ ἔργο τοῦ Παλαμά, σ' ἔργα ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὰ πράγματα, καὶ νὰ βρῇ ἐδῶ τὴν ἀξία τοῦ ποιητῆ καὶ σ' ἔργο ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἰδέα καὶ τὴ ζωὴ τῶ βιβλίων, καὶ νὰ τὰποκλείσῃ. Χώρισμα σταλῆθαι βιασμένο κι ἀφύσικο, ποὺ ἄθελα ἀμφισβητεῖ τὸ κύρος τοῦ κ. αὐτοῦ. Ο κ. Χατζόπουλος, μιλώντας τόσο εἰναικῶς γιὰ δυὸ ἀπ' τὰ φιλοσοφικώτερα ποιήματα τοῦ Παλαμά, τίς « Ἀλυσίδες » καὶ τὴν « Ἀσκρατο ».

Περνώντας κατέπι ἀπὸ τίς « Ἑκατὸ Φωνές » καὶ κινημένος ἀπὸ τὸ ἴδιο ξεχώρισμα, ὁ κριτικὸς μᾶς παραθέτει δυὸ τρία ἀπλὰ κ' εἰδυλλιακὰ τραγούδια, δείγματα λέει τῆς θετικῆς ἀξίας τοῦ ποιητῆ. Ὁ Παλαμάς, εἶναι ὅ,τι εἶναι, κ' ἔχει τὴ φυσιογνωμία ποὺ ἔχει, γιατί ξέρει νὰ δείχνεται **πολύμορφος** καὶ **πολύτροπος**, κρούοντας ὅλες τίς νότες. Γιὰ νὰ βεβαιώσω αὐτό μου τὸν ἰσχυρισμό, δίνω μερικὸς ἀριθμούς ἀπὸ τίς Ἑκατὸ Φωνές. Δὲν περιορίζομαι σὲ μερικὰ δείγματα εἰδυλλιακῆς νότας, καθὼς ὁ κ. Χατζόπουλος, μὰ διαλέγω ἀπ' ὅλα τὰ εἶδη : (π. χ' 6, 9, 13, 21, 25, 27, 34, 35, 38, 43, 45, 71, 72, 74, 75, 79, 81, 84, 94). Δίνω σημασία σ' αὐτὸ τὸ ξεχώρισμα, γιατί νομίζω πὼς οἱ Ἑκατὸ Φωνές συμπυκνώνουν ἐλόκληρη τὴν ποιητικὴ τοῦ Παλαμά, κ' ἔτσι ὁ παραπάνω ἰσχυρισμός μου θὰ μποροῦσε ν' ἀπλωθῇ σ' ὅλο τὸ ἔργο.

(Στὸ ἄλλο φύλλο τελιώνει)

II. ΦΑ.

Πιὸ ἀταχτο καὶ πιὸ ἄμαθο πρᾶμα δὲν ἄκουσα παρὰ νὰ τὴ λέν τὴ ρωμαϊκὴ γλῶσσα **Ψυχαρική**. Ἴσως τιμὴ γιὰ τὸν Ψυχάρη τοῦτο, γιὰ τὸ ἔθνος ὅμως ὄχι, ἀφοῦ στὸ ἔθνος ἀνήκει ἡ γλῶσσα, ἀφοῦ εἶναι ἡ μόνη τοῦ γλώσσας.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

Διευθυντής : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΛΙΟΥΛΟΣ

Συντάκτης : Ν. Α. ΠΟΡΙΩΤΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ, Ἀρ. 11, ΑΘΗΝΑ.

Συντρομὴ χρονιάτικη : Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ τὴν Κρήτη δρ. 10. Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 12 1/2. — Γιὰ τίς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες συντρομὲς (3 δρ. τὴν τριμηνία). — Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂν δὲ στέλνει μὴροστὰ τὴ συντρομὴ του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο, 20. — Τὰ περασμένα φύλλα πουλιούνται σὲ γραφεῖα μὴς στὴ διαλὴ τιμῇ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήναι σ' ὅλα τὰ κιάσια, καὶ ὅτις ἐπαρχίες στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἑφημερίδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΟΧΙ ΕΥΤΥΝΕΣ, ΜΑ ΕΡΓΑ! — Ο ΟΡΚΟΣ — ΣΟΦΟΙ ΣΥΒΟΥΛΑΤΟΡΕΣ — ΠΑΛΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ.

ΦΟΒΟΥΜΑΣΤΕ πὼς καὶ οἱ φίλοι μας « Φιλελεύθεροι » ἐτοιμάζονται νὰ κοπάνισουν ἀέρα μέσα στὴν ἔθνοσυνέλεψη, γιατί κοπάνισμα ἀέρα τὸ θαρροῦμε τὸ νὰ ~~ζητήσουν~~ ~~ἐκδόσει~~ ~~λέει~~ ἀπὸ τὰ ~~δυὸ~~ ~~πολιτικὰ~~ ~~κόμματα~~, τὸ Θεοτοκικὸ καὶ τὸ Παλλικὸ, γιὰ τὴ σημερινὴ κατάστασι, σὰ νὰν τὴ φέρανε τὴ σημερινὴ κατάστασι ὁ Θεοτόκης καὶ ὁ Πάλλης καὶ σὰ νὰ μὴ δουλέψαμε ὅλοι μας καὶ μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλὴ, ἀπὸ τὸ 62 καὶ δῶ, νὰφανίσουμε αὐτόνε τὸν τόπο καὶ νὰν τὸν φέρομε σὲ ἀξιοθρήνητο σημεῖο ποὺ βρίσκεται σήμερα!

Ἀντὶ νὰ ζητήσουν οἱ Φιλελεύθεροι, ἢ ὅποιος ἄλλος, ἐτύνης ἀπὸ τὸ δεῖνα καὶ ἀπὸ τὸ τὰδε πρόσωπο καὶ ἀντὶ νὰ χάσουν τὸν καιρὸ τοὺς μὲ τὸ μελοδραματικὸν πιά « Ποιὸς φταίει ; », πραχτικώτερα καὶ πατριωτικώτερα θὰ φερνόντουσαν ἂν, ξεχνώντας τὰμαρτωλὰ περασμένα, ἀντιγράφανε μὲ καθαρή ματιὰ καὶ κρίσιν τὰ σημερινὰ καὶ τὰ μελλούμενα καὶ βάσανε τὰ δυνατὰ τοὺς νὰν τὰ δημιουργήσουν ἀθροπινώτερα καὶ τιμιώτερα ἀπὸ τὰ χτεσινὰ.

Ἄν τὸ βάλουμε γι' ἀρχὴ πὼς ὅλοι, ποιὸς λίγο ποιὸς πολὺ, φταίμε, θὰ δοῦμε πὼς κείνο ποὺ μᾶς χρειάζεται σήμερα δὲν εἶναι ἡ κριτικὴ μὰ ἡ δημιουργία.

ΚΑΙΡΟΣ, βλέπετε, γιὰ Βυζαντινὲς συζητήσεις! Οἱ ριζοσπάστες κτλ. πρέπει νὰ ὀρκιστοῦνε ἢ ὄχι στὸ νόμο τοῦ Βασιλιά; Νὰ δοῦμε! Ἐμεῖς ὡς τόσο θὰν τοὺς προτεῖναμε νὰ ὀρκιστοῦνε ἀκόμα καὶ στ' ὄνομα τοῦ κ. Φιλάρτου, σώνει νὰ μᾶς γλύτωναν ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀναγούλιαστικὸ ζήτημα καὶ νὰ μπαίνανε μιὰ ὥρ' ἀρχήτερα στὴ δουλειά.

Γιατὶ τὸ κάτω κάτω τοὺς στείλαμε μέσα στὴν ἔθνοσυνέλεψη νὰ κάνουν κάτι καλύτερο καὶ οὐσιαστικώτερο ἀπὸ τέτιες ἀνούσιες συζητήσεις, ποὺ μπορούσαν ἀξιόλογα νὰν τίς κάνουν κ' οἱ παλιοὶ πολιτικοί, χωρὶς νὰναί καμιά ἀνάγκη νὰ ἐκλέξουμε γιὰ τὴν τέτια δουλειὰ « νέους ἄντρες ».

*

ΔΕ θάχει κανένα παράπονο ὁ κ. Βενιζέλος; γιατί θά εἶδε, καί πρὶν ἀκόμα γίνει πρωθυπουργός, πὺς δὲ θὰν τοῦ λείπων ποτὲ οἱ συμβουλάρχες. Ὁ καλένας, δὶχως ἄλλο, ποὺ τὸν εἰσώσε καὶ τοῦ μίλησε θὰν τοῦδωσε καὶ κατὰ μιὰ σοφὴ συμβουλὴ, μὲ ποῦ τὸν τρόπο δηλ.: πρέπει νὰ ἐργαστεῖ γιὰ νὰ σώσει τὸ Ρωμαῖκο!

Καὶ θάνατ, φαίνεται, ἀμέτρητοι αὐτοὶ οἱ συμβουλάρχες, γιατί ἀλλιώτικα ὁ «Χρόνος» τῆς Τρίτης δὲ θάναγκαζότανε νὰ ρωτήσῃ:

— «Τὸν φέρνουμε, βρε χριστιανοί, ἐδῶ γιὰ νὰ μᾶς κυβερνήσῃ ἢ γιὰ νὰ τὸν κυβερνήσουμε;»

Ἔχει τόσους σοφοὺς τὸ Ρωμαῖκο! Καὶ μὲ τὸ νῆχει τόσους σοφοὺς πῆγε κατὰ διαδίου!

★

ΟΧΙ ἑποδοχὴ πομπῶδισι. Ὁχι μουσικὴ καὶ νταούλια καὶ ζῆτω καὶ διαδήλωσες, ποὺ νὰ θυμίζουν τὸ μακαριτὴν Δεληγιάνη καὶ τὶς κομματικὰς τιμῆς τοῦ παλίου καιροῦ. Σεμνὰ καὶ ἥσιχα καὶ ἀλόγουθα θέλαμε νάρθῃ ὁ κ. Βενιζέλος. Καὶ νὰ μιλῇ, ὄχι ἀπὸ μπαλκόνια, μὰ ἀπὸ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς στὸ Λαὸ. Ἔτσι γιὰ νὰ ξεχάσουμε τὰ πάλια πενήθεια— νὰ πιστέψουμε πὺς ἀρχίνησε νὰ γλυκοχαράζει κάποιε ἐλπίδα στὸν πολιτικὸ μας ὁδονό.

★

ΕΠΙΠΘΗΚΕ καὶ αὐτὸ καὶ τάχοῦσαμε μὲ ταυτιά μας. Πὺς ὅλες αὐτὲς τὶς φασαρὶες στὴν Τουρκία (Πολιορκία τοῦ Πατριαρχείου κτλ.) τὶς ἐνέφει κρυφά, μέσο τῆς Ἀγγλίας, ὁ Βασιλιάς μας, γιὰ νὰ τραβήξῃ τὴν προσοχὴ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀπὸ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν.

Μωρὲ τί θερίο ποὺ σοὶ εἶναι ὁ Ρωμός!

Θ Ε Α Τ Ρ Ι Κ Α

ΔΕΛΗΚΑΤΕΡΙΝΗΣ - ΒΩΚΟΣ - ΠΟΡΙΩΤΗΣ

Θέατρο «Νέα Σκηνή».

Διὰ τὸ χρῆμα. Ἀρᾶμα εἰς πράξεις τρεῖς ὑπὸ Ἰωάν. Δεληκατερίνη. Μετέχει τοῦ Ἀβερωφείου διαγωνίσματος.

Ἕνας μετανάστης γυρίζει στὸ χωριὸ τοῦ ἀπὸ τὴν Ἀμερική, καὶ τὸ πρῶτο ποὺ τὸν ὑποδέχεται εἶναι οἱ συκοφαντίες τοῦ κόσμου γιὰ τὴν τιμὴ τῆς γυναίκας του. Στὴν ἀρχὴ πιστεῖται, μὰ δοκιμάζοντας τὴ μαθαίνει ποιὰ μεγάλη βάσινα ὑπόφερε ἡ δυστυχισμένη γιὰ νὰ βιαστέξῃ ἴσα ἴσα τὴν τιμὴ τῆς τόσα χρόνια ἔρημη ἀπὸ τὴ βοήθεια τοῦ ἀντρα.

Ὁ μετανάστης βρισκόμενος μπροστὰ στὸ φτωχοῦμα τοῦ σπιτιοῦ του, στὸν ἀπὸ τὴ στέρησι θάνατο τοῦ παιδιοῦ του, μετανοῶν καὶ πρὸς αὐτὸν τὸ χωριὸ τοῦ γιὰ νὰ πᾶν σὲ ξένες χώρες «διὰ τὸ χρῆμα» καὶ ἐξορκίζει μ' ἓνα λόγο ποὺ βγάνει ἀπὸ τὴ σκηνή, ὅλους τοὺς μετανάστες νὰ γυρίσουνε πίσω στὴν πατρίδα τους.

Ἡ τέχνη τοῦ κ. Δεληκατερίνη εἶναι τόσο παλαιή, δημοκοπικὴ καὶ χοντροκομμένη, ποὺ καταντᾷ

καὶ αὐτὰ τὰρχαῖα δράματα τοῦ τύπου «Πίστις, Ἐλπίς καὶ Ἐλεος», νὰ φαίνονται πρὸ συμαζωμένῃ μπροστὰ τῆς. Ὁ συγγραφεὺς θέλησε ν' ἀνεβάσῃ σκηνὲς τῆς καθεμερνῆς ζωῆς τῆς φτωχολογίης τῆς ἀναξιοπαθῆς, καὶ τίποτ' ἄλλο δὲν κατάφερε παρὰ νὰ δείξῃ ψευτοφιλόσοφους καὶ ψευτομισθηματίες μὲ μπαγατινέες ιδέες γιὰ ὅλα τὰ πράγματα καὶ μὲ τρομαχτικὰ στραβὴ ἀντίληψη τῆς συγκαιρινῆς ζωῆς μας. Τὰ τέτοια ἔργα, ποὺ ἔχουν τὴν τὸλμην νὰ τὰ χαρακτηρίζουν καὶ «λαϊκά», εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγάλους κίντυνους νὰ πέσῃ τὸ θέατρο στὰ τάρταρα, δημιουργώντας κοινὸ γιὰ νὰ χυσαρίξῃ στὶς παπαρδέλες, νὰ συγκινιέται στὶς ἀνούσιες θεωρίες τῆς ἡθικολογίας τοῦ δρόμου, ν' ἀνοίγῃ τ' αὐτιά του στὶς παλιόταινες ρητορικὰς τοῦμπες καὶ νὰ διωστρέφῃ τὴν ψυχρότητα ἀγνῆ του θεατρικῆ νόηση μὲ τὰ σάτια λαμπρὰ μᾶς τέτοιας πνευματικῆς τροφῆς.

★

Θέατρο «Βαριετέ».

Ἰπεράνω τοῦ κόσμου τούτου. Ἀρᾶμα εἰς πράξεις τρεῖς. Μετέχει τοῦ Ἀβερωφείου. Συγγραφεὺς Γεράσιμος Βωκός.

Ἕνας ὑπάλληλος, ὁ Χαρίλαος, λατρεῖ τὴ γυναῖκα του Ζωή, ποὺ τὴν ἀγαπᾷ ὅμως τρελλὰ καὶ ἕνας φίλος του ζωγράφος, ὁ Γιάννης Πανόργιος. Ἡ Ζωὴ μάλιστα παλεύει μέσα στὶς δυὸ αὐτὲς ἀγάπες, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ καταστάλαξῃ σὲ καμιά. Ὁ Πανόργιος ξομολογίεται στὸ Χαρίλαο τὴν ἀγάπην ποὺ θρέφει γιὰ τὴ γυναῖκα του, μὰ ὁ Χαρίλαος ὅσο κι ἂν ταράζεται στὸ τέτοιο ἄκουσμα δὲ διώχνει τὸν Πανόργιον ἀπὸ τὸ σπίτι του, μὰ ἴσα ἴσα νικημένος ἀπὸ συμπάθεια πρὸς αὐτόν, τὸ καλλιτεχνικὸ του ταλέντο, καὶ τὸν ἔρωτά του, τὸν ἀφίνει λεύτερο νὰ βλέπῃ τὴ Ζωή. Μὰ ἡ Ζωὴ δὲν μπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ πιά καὶ πέφτει ἀπὸ ἓναν γκρεμό. Τὴν ἀκολουθεῖ ὁ Πανόργιος. Καὶ τότες ὁ Χαρίλαος συντριμμένος κλαίει τὴ σινορά του, γιατί καθὼς λέει «ἀγαποῦσε καὶ τοὺς δυὸ!»

Ὁ συγγραφεὺς παρουσιάζει τὸ Χαρίλαο ἀνθρώπο μὲ τὶς ιδέες τοῦ Πλάτωνα, ποὺ τὶς συγχίζει ὅμως ἀπὸ ἄγνοια μὲ τὶς σοσιαλιστικὰς θεωρίες τοῦ καιροῦ μας. Παρουσιάζει τὸν Πανόργιον μὲ νέες ιδέες, ἀραιγεμένες καὶ ἀχνὲς ὅμως, δὶχως νὰ μᾶς δείχνῃ θετικὰ τὸ χαρακτήρα του. Ἡ Ζωὴ, ἡ γυναῖκα αὐτῆς ποὺ σὰν καρὰβι θαλασσοδέρνει ἀνάμεσα ἀπὸ δυὸ ἀθρόους γεμάτους καλοσύνη, δέχεται σὰ μιὰ ψυχὴ ἀδύνατη καὶ ἄβελη, δὶχως θερμὴ ἀληθινῆς ζωῆς μέσα τῆς. Τὸ δράμα παίζεται ἐσωτερικὰ, μέσα στὶς ψυχὰς. Μὰ ὁ κ. Βωκός δὲν εἶχε οὔτε τὴν τέχνην, οὔτε τὴ σκηνικὴν ἱκανότητα γιὰ νὰ τὸ δείξῃ μὲ τὴ δύναμιν ποὺ θὰ ἔπρεπε. Οἱ σκηνὲς κουραστικὰς λιμνά-